

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administraŢia.
Preţul după tariful
şi învolant.

Mănuşirile nu se în-
napoiesc.

Război pentru Dardanele?

S'a scris de atâtea ori şi se scrie încă despre chestia Dardanelor în legătură cu ţinuta României şi tot de-atâtea ori s'a cerut cu insistenţă intrarea României în acţiune împotriva Rusiei pe tema stăpânirii strămorilor.

Să stăm puţin de vorbă cu aceia, cari invită România în jocul acesta.

Că de ce duce o luptă atât de îndârjită deja din timpurile străvechi Rusia pentru cucerirea Dardanelor, e uşor de înţeles. E vorba de înflorirea exportului ei şi a comerţului mare rusesc peste tot, iar spre acest scop de stăpânirea aceluia drum maritim, care deja din vremuri străvechi a fost o bază aproape inestimabilă de operaţiune, e vorba deci şi de mărirea flotei ruseşti, care acum să află încă în vârsta ei puerilă.

Massa uriaşă producând, e slăbită în elasticitatea coardelor sale, ea pretinde deci cu febrilitate slavică mijloacele mai potrivite pentru atingerea gradului suprem de energie muncitoare al binelui omenesc. Păşind Rusia pe terenul comerţului şi al economiei universale, ea e încredinţată că va face să dispară cei mai primejdioşi bacoili ai vieţii publice ruseşti şi că va alina mizeria care bântuie acum în uriaşul imperiu poliglot. Elementele mai vigile şi dornice de evoluţie vor găsi terenul lor de dezvoltare, naţionalităţile slave, nutriră acum aspiraţii iridente şi de suveranitate politică, se vor înăbuşi în valurile înfloririi materiale şi vor căuta să aducă în conştiinţa idealului lor naţional cu interesele imperiului rusesc.

Nu e aici locul să discutăm corectitudinea acestor teze. Ne mărginim să amintim însă şi eforturile uriaşe făcute de atâtea vreme, cu atâtea consecvenţă, cu răbdare de fier şi cu acţiuni diplomatice adeseori machiaveliste.

Îndată, ce îşi simţi Rusia cât de cât reformată forţa ei armată, primul lucru i-a fost să înceapă şi-ur lung al războaielor turceşti. Văzând însă, că elementul rusesc nu e apt încă să îndeplinească o operă atât de fecundă, şi-a ales o cale indirectă, proclamându-se de protectoră a naţiunilor subjugate de turci. Încetul cu încetul i-a jucat succes, ca aceste naţiuni să se întredască, să se elibereze de sub jugul turcesc, să înflorească, ca state independente şi

pe urmă să zdrobească chiar şi partea europeană a imperiului otoman.

Azi, izbucnind războiul european, Turcia de sine înţeles şi-a ales, în locul sinuciderii, o moarte eroică, ataşându-se la dubla alianţă, rămânând în urma poziţiunii geografice izolată de ea, faţă de inimi-cii porniţi din toate părţile. Numai așa avem să înţelegem situaţiunea critică a Turcilor.

De altă parte e uşor de înţeles, că faţă de rusificarea Dardanelor, dacă nu acum, dar de sigur mai târziu vor protesta energie chiar aliaţii ei de astăzi. De aceea bombardarea Dardanelor şi peste tot acţiunea flotelor engleze şi franceze, constituie un fapt, care întrece cadrele unui eveniment militar şi care poate avea în sine urmări politice incalculabile.

Anglia nu e numai interesată ci e jaluză de o viitoare rivală. Ea îşi simte pericolul imenzele ei domenii din Asia şi Africa nordică prin o înclindere rusească în această direcţiune. Franţa, ca una din cele mai fruntaşe puteri a mărilor peste tot şi a mării mediterane în special, stăpânitoarea unor colonii însemnate, deasemenea nu poate rămânea indiferentă. Tot astfel e interesată şi Italia. Nu mai incupe îndoială, că şi Bulgaria, Grecia şi România au mari interese la rezolvirea chestiunii.

Ne pare un paradox diplomatic, dar trebuie să constatăm, că în cazul căderii Dardanelor, după ce Germania nu e strict aliată cu Turcia şi mai ales nu va fi în stare să o mai ajute aflându-se în faţa unui fapt acomplit, pusă pe tapet chestiunea, ar putea deveni în cele din urmă o mai hotărâtă amică a rusificării, decât chiar aliaţii Rusiei de astăzi, printrucă având să aleagă între Rusia şi Anglia, nici la un caz nu se va decide pentru Anglia.

Sunt de acord cu aceia, cari susţin, că România are interese ponderoase la Dardanele, dar imediat adaog, că interesele aceste nu sunt de caracter politic, ci pur economic şi nu sunt tocmai interese vitale. Adeacă existenţa şi prosperarea ţării româneşti nu e legată ca o condiţie sine qua non de rezolvirea favorabilă a chestiunii Dunărei. Durere România încă n'are colonii, nici flotă puternică ca să fie legate aceste de o stăpânire amicală a strămorilor. Iar dacă comerţul României ar deveni daunătoare, aceste state pot să su-

prime ori ce influinţă a României în această direcţiune.

Interesele României ar pretinde, se înţelege, ca ea să ajungă întotdeauna o mică putere domuitoare la Dardanele. Dar înţelegându-se odată marile puteri, România chiar de ar avea interese capitale, ce ar putea ea schimba în mersul lucrurilor, cum ar putea realiza ceva din dorinţele ei faţă de puteri atât de mari cum sunt cele înşirate mai sus, adăogând, că nimeni din puterile interesate până acum n'a protestat împotriva aspiraţiunilor ruseşti?

Oare nu cădem în cea mai ridicolă megalomanie, presupunând, că România va decide şi va hotărî asupra unor lucruri, cari n'au putut fi deslegate de puterile mari nici în decursul unor sute de ani? România chiar de ar avea idealuri măreţe în legătură cu realizarea acestei probleme, nici atunci nu şi-ar putea impune voinţa sa unei aglomerări atât de eterogene a puterilor.

Nu mai incupe îndoială, că unele puteri au destinat României rolul mielului de jertfă, pe a cărui cadavru avuseră în gând puterile să decidă asupra soartei Dardanelor. Au crezut, că armata română e o armată de mercenari, că rolul României în concertul european e rol de servitor, care să aducă tava umplută cu bunătăţi pentru banchetul marilor gheşefari.

Pe cum se vede însă aceste s'au înşelat amar. În România diplomaţii mai răfoiesc din când în când istoria, mai aruncă priviri pe hărţi geografice, mai studiază niţel statisticile şi mai dispun de oareşi care prudenţă şi iscusinţă diplomatică. România n'a pornit deci războiul pe chestia Dardanelor şi dacă va porni vreodată un război, suntem siguri, că nu-l va porni pentru interese străine, ci pentru interesele binepricute ale ţării şi ale naţiunii române.

Generalul von der Goltz despre Dardanele. Generalul von der Goltz s'a relntors zilele aceste din Constantinopol la Berlin. În drumul său spre Berlin s'a oprit şi în Sofia unde a declarat unor personaje politice rezultatul inspecţiunilor sale. *Dardanelele* — a zis von der Goltz — vor rezista la toate bombardamentele flotei anglo-franceze. Turcii fortifică Cistagla.

SITUAŢIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineaţă am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situaţia în nordul monarhiei.

Budapesta 30 Martie.—Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Pe frontul din *Carpaţi*, pe teritoriul, care zace spre sud dela pasul *Lupkov*, s'au desfăşurat iarăş lupte violente. Au atacat forţe mari ruseşti. Luptele au tinut până noaptea. I-am cauzat duşmanului mari pierderi respingându-l pretutindeni. Deasemenea şi între coama munţilor *Lupkovului* şi pasul *Uzsook* s'au dat lupte îndârjite.

Am constatat, că la atacurile, pe cari duşmanul le-a îndreptat în contra noastră spre sud dela *Dvernik* a luat parte şi o divizie din forţa armată asediatoare a cetăţii *Przemysl*.

În *Galiţia de sudost*, apoi pe valea *Nistrului*, precum şi în *Polonia rusească* situaţia a rămas neschimbată.

General de divizie *Höfer*, locuitorul şefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 30 Martie. Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operaţii dela *vest*: Aici s'au desfăşurat numai lupte de artilerie şi sapeuri.

Pe câmpul de operaţii dela *ost*: În luptele, cari s'au dat pentru ocuparea localităţii *Taurroggen* gloşaşii din *Prusia ostică* s'au purtat foarte brav, după cum anunţă prinţul *Joachim de Prusia*, care a luat şi dânsul parte la aceste lupte; aici au fost făcuţi prizonieri 1000 de Ruşi. La *Krasnopol* au suferit Ruşii pierderi foarte grele. Ei au lăsat pe câmpul de luptă cam 2000 de morţi. Prăzile noastre din aceste lupte au fost ieri seră: 3000 de oameni, 6 mitralieze, 1 tun şi mai multe cară de muniţii.

În regiunea *Skwa*, la *Klimki* le-am luat Ruşilor ca prizonieri cu ocazia unui atac de-al lor, pe care l'am zădărnicit, 2 ofiţeri şi 600 de soldaţi. În regiunea *Olszyny*, pe ţărmul stâng al *Omulevului* am respins două atacuri de noapte ruseşti. Am zădărnicit încercările Ruşilor de a trece râul *Beura*, pe cursul inferior al acestuia.

Să lucrăm pământurile!

(Fine)

Tot o plagă afurisită a societăţii este şi acel om, care în aceste zile de grea încercare cămătăreşte puterea sa muncitoare şi profită de lipsa cea mare de muncitori ca un eciroc, şi ar voi, ca din starea plină de nevoi a cetăţenilor să-şi facă un izvor de venit. Puterea legii poartă stărpi aceste can-grene şi pe aceşti muncitori uzurari cari nu voesc să lucre pe o sămbrie cinstită constrângându-i la unele lucruri publice, unde nu vor putea nici alege nici pretinde, ei vor fi nevoiţi a lucra fără plată.

Fieşte care om, rămas acasă, este dator, ca puterea sa primită dela Dumnezeu să o pună fără amănare la dispoziţia ţării. Dacă ostaşii noştri sunt în stare a lupta z'ua şi noaptea între primejdiile de moarte, atunci iatre împrejurări cu mult mai favorabile şi noi suntem obligaţi a lucra din zori de zi până târziu seara. Numai atunci vom fi asemeni ostaşilor noştri bravi şi numai așa vom putea privi în ochii lor cu conştiinţa liniştită. Insufleţirea, vitejia, curajul şi energia lor războinică să ne inspire şi pe noi.

Dacă concetănenii noştri ar avea lipsă de sămânţă, de muncitori, şi maşini, s'au de îndrumări, de sfat bun, în orice chestiune economică, să se adreseze cu toată încrederea către subcomisia a oficiului regu'colar pentru ajutorarea militară (*Országos Hadsegélyző Hivatal népjóléti albizottsága, Budapest, V, Országház*), către societatea economică a comitatului respectiv, către asociaţiunea generală economică ungară către asociaţiunea agricultorilor ungari, şi aceste instituite cu toată plăcere vor sta la dispoziţia lor ori şi când. Iară la ordinul Guvernului s'au organizat deja pretutindeni comisiunile economice comitatense cercuile şi comunale, a căror datorinţă este a lua dispoziţiuni urgente la faţa locului, şi a pune capăt numai decât abuzurilor cari s'ar ivi.

Dacă ostaşii noştri nu se tem de duşman nici nouă nu ne este permis să ne sperăm de lucrul mult. Vom prelungi timpul de muncă, vom odihni mai puţin, vom lucra mai mult, şi chiar așa se va sfârşi lucrul sămânţatului, a cultivării, şi strănsului, ca şi cum cei mai buni muncitori ai ţării nu ar sta în luptă cu inamicul, ci ar cultiva pământul aici acasă.

Cunoscând împrejurările, şi cantitatea grânelor, care le avem în ţară, şi care nu se pot înmulţi prin un import din alte ţări, rugăm şi pe această cale pe concetănenii noştri, ca să nu coacă, şi să nu mănăce pâine din grâu curat, şi din săcăară, ceci acolo, unde oamenii se vor nutri cu pâine din grâu curat, şi din săcăară ca şi până acum, uşor se poate întâmpla, ca privizunea întregă se va sfârşi cu luni de zile înaltea recoltei noui, şi mai multe milioane de oameni dintre concetăneni vor avea numai pită de mălai pe masă. Dacă am avea la dispoziţie atâtea grâu, şi săcăară, cât a fost destul

Gugotări.

Conştiinţa superiorităţii de multe ori dă superioritate: idee-forţă!

Mulţi sunt chibruţi să exploateze în lumea aceasta; cei mai primejdioşi sunt însă aceia, cari exploatează părărea mulţimii despre ei înşişi.

Suntem obicinuţi să zicem: »Este o dreptate! — şi-o căutăm prinire oameni.

Prietinla înveţează, când unul ob-şervă, că cheltue mai multă prietinla decât celălalt.

Aceia, cari au fost obicinuţi să poruncească, — pentru ca să-şi satisfacă mândria de poruncitori — poruncesc şi atunci, când bietele lucruri se întâmplă dela sine.

Modestia nu e înfratata o părere

false despre sine însuş — cât mai mult despre alţii în general.

Credinţa superstiţioasă (unii o numesc şi pe aceasta religione) apasă ca ceva de natură fizică, — ca o peatră de moară; ea să poţi există trebuie să te scapi de ea.

Unii oameni au o inteligenţă cu doi ochi: unul normal şi celălalt provăzut cu o lupă. De aceea nu sunt în stare să privească un întreg, — le lipseşte perspectiva pentru o intuiţie largă; sunt însă oamenii amănunţelor.

Mulţi tineri, când intră în viaţă, încearcă terenul — ca omul beat, când lasă din crâşmă... şi se miră că pământul se mişcă sub picioarele lor.

Un fenomen mai general decât am crede: vrăbiile năvălesc toamna în culburile hândănelor...

Mulţimea s'a învăţat numai să întrebe, să răspundă aproape deloc, — şi de-aceia întreabă prost.

Se aude prea des zicându-se »să învăţăm!« — şi prea rar »să uităm!«

Unii sunt sinceri din demnitate, alţii fiind că așa e demn să fi...

Unele personalităţi încălzesc ca soarele de toamnă: numai acolo unde ajung. Aş zice bucuros, că le lipseşte adevărul în căldură.

Fatalismul nu linişteşte spiritele prin logica sa.

Va trebui o nouă geneză, printruca să se prefacă în convingere organică imperativul: Ai drept asupra ta însuşi, dar nu-l ai asupra marelui bine din tine!

Zeli se vor cobori pe pământ prin: *Căutal Eului.*

Experienţa omenească se mişcă între aceste două extreme: o idee ce-şi caută obiectul şi un obiect ce-şi caută ideala.

Se miră mulţi că »explicăm« lucruri necunoscute prin generalităţi în fond iarăş necunoscute; şi resping acest fel de a gândi, ca şi când n'ar aduce nici un rezultat. Oare nu-i îndestulitor rezultatul, că două sau mai multe necunoscute le reducem la una singură?

Sunt unele întrebări mari, cari se nasc şi mor deodată cu o anumită epocă, întrebări cari rămân fără de răspuns şi dispar după ce şi-au jucat rolul de întrebări în frumoasă privelişte.

Se va delătura cândva filozofia? Nu cred, indiferenţa sau lupta împotriva filozofiei nu sunt oare înşile filozofie?

Mai curând vom putea descoperi nişte legi naturale pentru naşterea greşeliilor decât a adevărilor.

A înţelege lumea din intern însemnează a o înţelege din internul nostru.

Vecinicia e rezortul timpului.

Este oare ceva mai plin de înţeles ca neînţelesul?

Mai demult întrebările multe făceau pe filozof, astăzi abţinerea dela întrebări, cari se par necesare...

Intr'un fluviu înghetăt se mai pot observa urmele valurilor vii şi mişcătoare. Aşa mai întrezărim urmele vii ale credinţii în dogmele moarte...

Convingerea despre libertatea noastră, chiar dacă ar fi iluzie, îşi are dreptul la existenţă.

Lucian Blaga.

In alti ani pana la secerisul nou, atunci n'ar fi interzis Guverul vanzarea-cumpararea fainei de grau curat, si de sacara, si n'ar fi ordonat, ca brutarii sa poata vinde numai pane care este pregatita in jumătate parte din faina de sacara, s'au din cucuruz. Aceste dispozitii le-a facut Guverul constiu de rezponsabilitatea sa gravă, si la caz, dacă n'ar pretinde, si n'ar controla cu strictectă indeplinirea acestor ordinațiilor, multe tinuturi ale țării ar suferi de o groaznică lovitură, de lipsa panii.

Să nu cugete nimeni, că ordinațiile Guverului referitoare la amestecarea fainei este de a se observa numai în mori, în brutăriile publice, și în localuri de vânzare. Această ordinație este obligatorie pentru fiște care gospodărie, pentru fiște care casă, chiar și pentru aceia, cari coc pânea din roada lor proprie. Adevărat, că gendarmul, și finanțul u poate sta pază lângă mola de frământat, dar noroc că privegheră în casa fișterii econom controlorii cel mai strict: conștiința patriotică a căreia poruncă a fost îndeplinită din partea populației țării în decursul unui mieniu și va fi observată și acum.

Acela care va lăsa, ca contrar tuturor ordinațiilor și administrațiilor să se cocă pânea din grau curat, s'au din sacara, scoate astăzi pânea de toate zilele din gra multor medicale din țara concetățenii săi. Care săi mănâncă colac, când în multe tinuturi ale țării să roagă oamenii pentru pânea reagră de toate zilele, acela oprăște dela tânăna sa pe concetățenii săi setoși, și închide ușa casei sale dinaintea fraților săi urmăriți de viscol. Care nu este mulțumit cu pânea războiului pregătită din faina de grau și sacara amestecată cu faina de cucuruz, și orz, și nu și ține de daturină, a fi cruciat cu pânea pregătită din faina de grau și sacara, acela nu este cernă, ca ostași noștri viteji să se lupte pentru ei, și să-și verse sângele pentru interesele lui materiale.

Omul prădătoriu de comun se pune sub curatelă, ca să u prădeze averea familiei sale, iar astăzi, când este periclitată soarta unei familii mari, a țării, ar fi de prisos a ordona câte un curator pentru fiecare casă, în care nu se observă ordinațiile privitoare la amestecarea fainei, și în care se mănâncă pânea pregătită din faina de grau curat, și de sacara. În vremurile războiului de acum Guverul are dreptul de a confisca toate armele, ce se află în proprietate privată, ca să le întrebunțeze pentru apărarea țării, și fiind pânea arma principală pentru apărarea țării, din această cauză toate produsele, din cari se poate face pânea, sunt a se considera proprietatea țării, și sunt a se împărți în mod, pe care îl pretinde interesul public. Dacă unora la început nu se convine pânea pregătită din orz s'au din cucuruz, este un moment foarte nelăsemnat atunci, când este periclitată existența noastră națională, și când este vorba de asigurarea capacității de luptă a armatei noastre, și de asigurarea puterii economice a țării. Dacă ostași noștri s'au putut îndatna cu năcazurile războiului, cu muzica șrapnelilor, și a obuzurilor, atunci și cei rămași acasă se pot deda să mănânce câteva luni pânea de război.

Un comunicat despre situația Greciei. După știri din Atena guvernul a făcut să apară un comunicat oficial asupra politicii externe a Greciei în care se zice:

Guvernul atribuind mare însemnătate liniștii opiniei publice în ce privește gestiunea convenită a afacerii externe, simte trebuința imperioasă de a desmînta aserțiunile după cari Grecia, neșind din neutralitate, a pierdut prilejul de a realiza aspirațiile naționale. Deosebirea de vederi între guvern și cabinetul precedent se raportă la prețuirea gravității primejdiilor ce amenință integritatea țării și cari sunt legate de o acțiune imediată. Guvernul lucrează spre a înlătura aceste primejdii.

Convocarea camerei ungare. Unele ziare din Budapesta anunță că parlamentul va fi convocat pentru 14 Aprilie sf. n., spre a hotărî cu privire la continuitatea bugetului statului, la prelungirea mandatelor și alte asemenea chestiuni de actualitate.

Din Sobrania bulgară.

Declarațiunile prim-ministrului Radoslavoff.

Din Sofia se anunță:

În ședința de Luni a Sobrației, înainte de-a închide ședința, prim-ministrul Radoslavoff a declarat că ține să reînnoască, subliniind-o, declarațiunea sa anterioară cum că guvernul a observat până acum și va observa și de aci înainte cea mai strictă neutralitate. El nu va ceda nici unei presiuni și nu se va lăsa târât de nici o făgăduială vană pentru că este de părere că interesele reale ale Bulgariei trebuie să primeze orice considerațiune de ordin sentimental. Poporul bulgar poate avea încredere în guvernul său căci politica lui va fi numai profitabilă țării.

Bulgaria n'are angajamente cu nimeni și nu se poate angaja prematur, căci este sigură să piardă în acest caz. Guvernul bulgar trebuie să se ferească de orice tentațiune de dinșpre răsărit, fie dinșpre apus. Când interesele noastre se vor afla lezate, va trebui să luăm împreună cu toată națiunea hotărârile necesare.

Respingând teza socialistilor despre o federațiune talcanică dl Radoslavoff a zis:

O federațiune este cu neputință, pentruca este greu să se concilieze interesele populațiilor balcanice cari pândesc Bulgaria spre a-i fura ultima ei bucată.

Di Radoslavoff a încheiat spunând deputațiilor:

D voastră aveți ultimul cuvânt. Guvernul vrea să dea Bulgariei pacea prin neutralitate, dacă sunt alții mai curajoși sau mai îndrăzneți, cari ar voi să-i dea războiul, să vina să ne ia locul.

Din învățămintele războaielor precedente.

În timpurile extrem de critice în cari trăim e de cea mai mare importanță să putem dispune de toate forțele în gradul maxim. Aceasta se cere și dela acei cari nu iau parte activă în apărarea patriei. Cel mai mult însă se cere acelor a căror putere și pregătire e pusă acum la cea mai strâșnică încercare.

Trebuie să ne gândim cu toții și mai întâiu să o facă soldații noștri activi că toate băuturile ce conțin alcool, inclusiv berea și vinul, u înviorază decât în aparență, în realitate însă numai slăbesc și micșorează puterea de luptă. Numeroase somități medicale și militare au afirmat-o în repetite rânduri.

Cerințele de căpotențe ale războiului modern sunt simțul de datorie și de dăruială pentru răbdare în privațiuni și cureri, disciplina, spiritul de camaraderie și simțul de onoare militarăscă.

Din punct de vedere fizic însă trebuie înainte de toate nervi buni. Față de aceasta s'a păcătuțit însă mult în războiul din 1870 prin distribuirea rachului. Aceasta nu e admisibil în nici un caz, cel mult poate când e nevoie e a reinsufletești pentru foarte scurt timp forțele cari amenință să se stingă. Dar e o prostie mare să întrebunțezi zinic acest mijloc pentru încălzirea vădită, pentru înviorarea sigură, și a fost o calamitate în nenumerate cazuri. S'ar putea spune foarte multe despre aceasta; noi vom să relevăm numai faptul că atunci adormeau soldații în avant-posturi și erau împușcați, precum și faptul că sufereau grozav de frig după ce trecă a amăntala și de aceea luau din nou sîta porție de rachiu.

Mai târziu, și adesea în mijlocul nopții, unii soldați beau cafea fierbinte ca să se mai desmorțască și aceasta era totdeauna cu mult mai cumințe decât alcoolul, dușman al disciplinei.

Observațiuni interesante a făcut Dr. Heyfelder în ultimul războiu rusoturc:

Pe câtă vreme la tătari și turci (cari, conform prescripțiilor Coranului, sunt în majoritate abținienți) se prezentau rani foarte grave, fără febră și fără alte complicațiuni neplăcute, rușii erau mult mai rebeli la vindecarea rănilor, cu toate că se aflau în aceleași lazarete și erau îngrijiiți de aceleași medici.

Dr. Heyfelder mai conchide, că din acele motive turcii erau cu mult supe-

riorii rușilor la suportarea oboșelilor și întemperilor. Același lucru s'a observat în războiul greco-turc.

Cu toate că în anul 1870 nu se cunoșteau încă așa de bine ca azi primejdiile alcoolului, erau chiar și atunci mulți ofițeri și soldați, cari aveau o idee foarte clară de aceasta. Așa a putut un soldat din Germania de Sud care a luat atunci parte la război, să amintească următoarea scenă:

Maiorul a pus să se golească toate sticlele și vasele pline cu vin și apoi zise: »Acum vreau să vă spun de ce fac așa. Acum s'ajungem la un loc important și primejdios, în imediata vecinătate a dușmanului, și acolo numai trebuie decât oameni absoluți cumpătați și demni de încredere»

Bătrânul lupător mai adause ca părere a lui personală:

»După experiența mea ce am căpătat în războiul franco-german din 1870-71, pot să dovedesc că acei cari beau mult alcool s'aportau cel puțin oboșelile și munciile, marșurile colosale cari trebuiau făcute mai ales după Sedan, căldura în timpul verei și frigul iarna, și de obicei rămăneau în urmă, trebuiau să fie transportați cu trăsuri, se îmbolnăveau și populus lazareturile. Și la superiori băutorii nu căsiau decât puțină oră de loc încredere și nici o stimă; ei nu erau chemați la servicii importante, în schimb se găseau numele lor adesea în listele de pedepse la tot felul de acțiuni demne de pedeapsă.»

Perderile noastre în Przemysl.

Din cartierul de război al pressei se anunță cu data de 28 Martie următoarele:

În ce privește comunicările făcute asupra pierderii de 10.000 soldați din prilejul ultimei eruperi din Przemysl se anunță, că nu e vorba de 10.000 morți cide oameni, cari au rămas în drum din cauza istovirei lor și cari la retragere au căzut, de sine înțeles, în mâinile dușmanului.

Despre garnizoana căzută în Przemysl s'a spus, că numărul ei este de 44.000 soldați, din care sunt de detras 10.000 oameni pierderi, prin urmare de 34.000 soldați, 45.000 lucrători și 28.000 bolnavi, la oală deci 107.000 oameni.

Deoarece după rapoartele Rușilor numărul total al prizonierilor făcuți în Przemysl se cifrează la 117.000 oameni, rezultă din aceasta evident, că acei 10.000 soldați, cari au fost considerați la eruperea făcută de perduți, au căzut aproape toți vii în mâinile dușmanului.

ȘTIRI.

— 17 Martie v. 1915.

Pentru fondul ziaristilor, D-l Dr. Nic. Puteleanu, medic în Cluj trimite prin administrațiunea ziarului nostru 10 cor. în amintirea fericitel sale bu-nice și văd. Ana Redean nasc. Boroșin

Diracțiunea gimn. gr. or. român exprimă părintelui Aurel Nistor din Arpăc mulțumite pentru darul de 10 cor. trimis prin administrațiunea ziarului »Gaz. Tr.« pentru procurarea tabloului regretatului prof. † Dr. Al. Bogdan.

Pedeapsă meritată. Cu toate ord-nelle date ca să nu se tînănuască rezervele de faină aflătoare în proprietatea particularilor, totuși se găseasc oameni cari se fac vinovați de această crimă în zilele grele prin carti trecem. Pentru a afla pe acești vinovați se fac acum în întreaga țară cu mare rigoare per-chiziții domiciliare. Astfel s'au găsit zilele trecute în orașul Alba-Regală a-proximativ 100 astfel de persoane, cari au tînănuț rezervele de faină ce le aveau. Toți aceștia au fost pedepsiiți cu amende de 100-200 coroane. Avis celor cu musca pe căciulă!

Soartea garnizoanei din Przemysl. Ziarul »Az Est« alla din Viena: Mihajlovsky, corespondentul din Lemberg al ziarului »Rakojke Slovo« scrie ziarului său următoarele: Generalismul armatei rusești s'a încunoiștințat pe generalul Kuzmanek fostul comandant al garnizoanei austro-ungare din Przemysl, că garnizoana cetății, precum și muncitorii întrebunțați la operații militare vor rămănea deocădată în cetate;

deasemenea l-a încunoiștințat, că comandamentul rus l-a declarat pe toți soldații din garnizoană prizonieri spre deosebire de populația civilă a orașului.

Mai târziu generalul Kuzmanek a fost rugat, ca să compună deosebit lista tuturor celor cari fac parte din garnizoană, ca soldați activi, apoi a muncitorilor și în fine a populației civile. I s'a adus la cunoștință apoi fostul șef al garnizoanei, că ofițerii austro-ungari făcuți prizonieri la Przemysl vor fi transportați deocădată la Lemberg.

Se așteaptă pe cât mai curând sosirea în Przemysl a marelui duce Nicolae Nicolajevici. Pe întăriturile cetății, precum și pe edificiul primăriei și ale celorlalte instituțiuni publice flutură steagul ruseesc.

Deodată cu corespondenții de război ruși a sosit în cetate un despărțământ al »Crucei Roșii« rusești cu mai mulți ofițeri, instituindu-se imediat un spital militar.

Superioritățile militare au dat ordin strict, ca bolnavii și răniții din oraș să fie tratați cât se poate de bine.

Nimerit de douăzeci și opt de gloanțe. Era s'ară a sosit în Dobruja un transport mai mare de răniți de pe teatrul de luptă din Carpați. Între aceștia se află și un soldat german cu numele Raul Urzich, în corpul căruiu pătrunsă a nici mai mult nici mai puțin ca 28 de gloanțe. Cu toate aceste numeroase rani tinărul soldat e în bună dispoziție, nu se plânge de loc de dureri și prima întrebare, pe care l-a pus se mări ului, care-l trata, a fost, că se va put-a întoarce în curând pe cămpul de luptă.

Și într'adevăr dorința pare a fi se împini deoare-ce nici unul dintre cele douăzeci și opt de gloanțe nu i-au nimerit vre-o parte mai simțitoare a corpului.

Procurare favorabilă de articole economice. Secretarul Reuniunii agricole din țara, dl Victor Tordășian, vestește pe doritorii de a procura prin mijlocul sa sămânțe de nutrețuri măiestrite, de zarzavaturi etc., că prețul sămânțelii de trifoliu nu mai e de cor. 260, ci de cor. 280, mai departe, că ne mai găsându-se de vânzare sămânță de ceapă de »Braunschweig«, »Zetaw« »Tripoli Rocca« și de »Madera« și nici sămânță de molișor, cu scop de a se cruta che tuellele zadarnice, pe viitor să nu mai facă comande de asemenea sămânțe.

Licitate de vapoară germane. Ziarul »Novoje Vremja« anunță, că în capitala Japoniei, Tokio, s'a publicat licitarea următoarelor vase de război germane: crucișetorul »Kormoran«, apoi canonierele: »Tiger, Lux și Iltis« și în fine vasul puitor de mine »York«.

Tot acest ziar anunță, că crucișetorul german »Prinz Eitel Friedrich« a voit să fugă noaptea din portul american Newportnews, unde era ținut în prisoare. A fost însă împedecat la vreme de către vasele americane. Pentru ca să nu mai poată face căpitanul acestui vas asemenea încercări guvernul american a ordonat strict căpitanului bastimentului »Anabina«, ca să țină de »curt crucișetorul german punând capăt încercărilor de fugă la largul mării, pe cari le-ar mai face acesta

Contribuire lunară. Domnul Tache Andreșanu a dat R-un. fem. rom. din Brașov 20 cor. ca contribuție lunară pe Martie 1915, cu destinația de a fi ajutorat vre-un plugar muncitor.

Exprimăm mulțumită susumiturii Domn pentru cotizațiunea ce o servește neîntrerupt în folosul celor lipsiți. Maria B. Baulescu. preș.

Mulțumită. Domnul George Sasu mare proprietar în Constanta, în marinimizitate ce-l caracterizează, a trimis 500 lei pe seama săracilor din co-

muna sa natală Satulung. Că tocmai în ajunul sărbătorilor și în aceste vremuri atât de grele pentru toți, domnul Sasu și-a adus aminte de săracii noștri, dovedește cu prisosință noblețea sufletului său.

De altfel domnul Sasu a făcut și pentru școala noastră confesională o frumoasă fundațiune, care îi va face numele nemuritor.

În numele văduvelor și a orfanilor ajutoși din suma trimisă, îi exprimăm și pe această cale adăncă noastră mulțumită.

Satulung 15 Martie 1915. Zenovie Popovici paroh.

Sămânță de sămânță. Primarul orașului ne trimite spre publicare următorul anunț: Spre a putea prevedea cu sămânță de sămânță și pe acei proprietari cari nu dispun de sămânță recerută spre a-și putea sămăna în primăvară toate holdele, provocăm pe toți proprietarii de diverse sămânțe, cari sunt apelați a vinde proviziunea ce o au — și anume: orz cu 45 cor. ovăs cu 32 cor. de maza metrică — ca să anunțe la primarul orașului până la 1 Aprilie a. c. cantitatea de sămânță, ce o au de vânzare. Anunțarea se poate face cu grai viu sau în scris.

Apollo-Blo. Program pentru Joi și Vineri: Serată detectivă și Nordiak. »Dr. Gar el Hama IV.« dramă din Orient n 3 acte. Arhiducele Moștenitor în Budapesta. Minunile isvorului (Actualități). Poldor e curios (Umor) Actualități de pe câmpul de luptă austro-ungar. »Susana în baie« comedie amuzantă în 2 acte.

Avis. În farmacia mea e vacant postul de »Aspirant« (Practicant). Se cere examen de maturitate dela gimnaziu. Cel care ar dori să ocupe acest post să se prezinte în persoană pentru condiții etc.

Dumitru Banciu, farmacist în Săliște (Szelistye). 1-5

Avis. Ca practicant, află loc un tiner absolvent de 3 sau 4 c. g. nastale, reale sau civile la firma Ioan Comșa și Filu în Săliște (Szelistye). 2-3

»Pentru sărmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor«.

În urma apelului nostru din numărul trecut al ziarului am mai primit următoarele contribuții maritimose:

Transport din n-rul trecut 1284 c. 30 f.

D-l G. Sasu 10 »

Colecta d-lui Aur. Borzea contabil din Viștea de Jos dela: d-l Pavel Borzea preot 3 cor., d-l Aur. Borzea cont. 2 cor., d-l Nic. Borzea cassar 2 cor., d-l Dum. Tarog cond. tov. de conșum 2 cor., d-l Dion. Stanclu propr. 1 cor., d-na Maria Poparad com. 1 cor., d-l Iosif Nesgoș cor. 1 cor. la oală 12 »

Ava Magdalena și Emilian Simon în loc de cunună peritului și neuitatului lor tată Dr. Nestor Simon 20 »

D-l Liviu Iancu, par. Zăbrani 4 »

La oală 1280 c. 30 f.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea

Moșie de arândat.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov, dă în arândă pe 9 (nouă) ani consecutivi, începând cu 23 Aprilie vechi 1916:

Moșia Meteleu-Lipănescu

din plasa Câmpului, Judetul Buzău, România

prin licitare publică verbală, admise fiind și ofertele închise. Licitarea să va ținea Luni în 20 Aprilie vechi 1915 la 10 oare a. m. în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov. Ofertele închise, însoțite de o garanție provizorie în sumă de 5000 (cinci mii) Lei, să vor trimite la adresa prezidentului Dr. Vasile Saftu, protopop, sau i să vor preda în sala de ședințe înainte de începerea licitării.

La cerere trimitem condițiile generale pentru arândarea moșiei.

Comitetul parohial dela Biserica rom. ort. răs. Sf. Nicolae din Brașov.

Dr. Vasile Saftu, protopop, Ioan Priscu, paroh, prezident, secretar.